

СЕРЕДНЯ ОСВІТА

УДК 73.5.016:811.161.2'366]:005.336.5
DOI 10.31494/2412-9208-2018-1-2-236-244

The lesson prospects of study of Ukrainian language morphology
on the profile level in competence paradigm

Перспективи уроку вивчення морфології української мови
на профільному рівні в компетентнісній парадигмі

Alla Oliynyk,
postgraduate, teacher

<https://orcid.org/0000-0002-2886-0753>

engener143@ukr.net

Kyiv Borys Grinchenko University

Алла Олійник,
аспірантка, учитель

Гуманітарний інститут
Київського університету імені
Бориса Грінченка

✉ 5 Marshal Rokossovsky St.,
Kiev

✉ вул. Маршала Рокоссовського,
5, м.Київ

Original manuscript received August 17, 2018
Revised manuscript accepted September 12, 2018

ABSTRACT

This article analyses the perspectives of learning the ukrainian morphology on the profile level in the competence paradigm of the new ukrainian school. Present day life requires a high quality language education for modern youth according to the movement to european system of society knowledge. It is particularly highlighted in new Ukrainian school Concept, which points out the necessity of information-communication language space, and that is based on forming competence paradigm as the way of forming creative and discovering activity of senior students during the lessons of Ukrainian morphology.

Analisis of scientific works of modern linguists (O. Biliayev, N. Golub, O. Goroshkina, S. Karaman, O. Karaman, I. Kucherenko, S. Omel'chuk, M. Pentyliuk, I. Khom'iak and others) proves, that the problem of innovative lesson has always been important for scientists, but the developing of demands to the lessons on morphology on the profile level stays up to date, that predetermines actuality of our investigation.

Reforming of educational process in the new ukrainian school takes into account the experience of leading european countries, the USA and Finland. It also corresponds to the lessons of Ukrainian language on the profile level, including morphology.

We believe, that the lesson on morphology that is dynamic, variative and flexible makes pupils ready to the further productive communicating, because O. Goroshkina names it "a tool of bringing up and developing of a speaking personality". According to that there are more unconventional lessons: lessons-seminars, practical work, lessons-investigations, lessons-discussions, lessons-conferences, lessons-competitions, binary lessons etc.

Modern educational process presumes usage of different approaches during the lessons on Ukrainian morphology. Alongside with personality-oriented approach competence approach is also used quite a lot. It helps to unite theoretical knowledge with the practical realisation. This is held on the basis of modern methods, educational technologies and evaluation of results. That is why the key methods will form form students' desire to study the ukrainian language, in particular morphology, urging them to selfeducate, to look for their own ways of dealing with life situations, to feel the importance of their work.

Alongside with that we are sure, that using innovative technologies during the lessons of Ukrainian is a perfect way to study morphology on the profile level in the new Ukrainian school. A teacher is a tutor, who stimulates the student to work with the information from the Internet in a creative way, take photos of some inscriptions that have morphological mistakes to discuss them during the lesson. Students can form groups or pairs, create blocks or sites, where they will place their presentations, projects, charts, resumes, video materials etc. They will interchange ideas with classmates, organise discussions. So we believe that such learning of morphology is an effective way of making it popular, as this work urges students to comprehend linguistic material, appropriate usage of this material in different situations. And that is an important part of forming key competences.

Keywords: competence approach, the concept of new ukrainian school, unconventional lesson, competence tasks, innovation technologies.

Вступ. Життєві реалії потребують забезпечення сучасної молоді високоякісною мовною освітою відповідно до європейської в умовах переходу до суспільства знань. На цьому безпосередньо наголошується в Концепції Нової української школи, яка орієнтує учнів на потреби в інформаційно-комунікативному мовному просторі, що засновані на формуванні компетентнісної парадигми як засобу формування пізнавальної та творчої діяльності старшокласників на уроках морфології української мови (Проект Концепції, 2018). Автори Концепції вважають, що Нова українська школа будується на основі компетентнісного підходу (Проект Концепції, 2018), який є підґрунтям для якісного засвоєння знань й подальшого практичного їх застосування.

Аналіз наукових праць сучасних лінгводидактів (О. Біляєв, Н. Голуб, О. Горошкіна, С. Караман, О. Караман, І. Кучеренко, С. Омельчук, М. Пентиліук, І. Хом'як та ін.) доводить, що проблема інноваційного уроку завжди перебувала в полі зору науковців, проте актуальними залишаються перспективи підвищення ефективності уроків вивчення морфології на профільному рівні, що й зумовлює актуальність нашої розвідки.

Мета і завдання статті полягають у визначенні перспектив підвищення ефективності уроку вивчення морфології української мови в компетентнісній парадигмі, які базуються на основі аналізу Концепції Нової української школи, науково-методичної літератури та з урахуванням досвіду вчителів-практиків.

Методи та методика дослідження. Основою методичного дослідження є теоретичні, емпіричні, експериментальні методи.

Результати та дискусії. Реформування освітнього процесу в Новій українській школі, що відбувається з урахуванням досвіду

провідних європейських країн та США, стосується також і проведення уроків української мови, зокрема морфології, на профільному рівні. Такі зміни зумовлені не лише потребою учнів досконали володіти державною мовою, а й необхідністю підвищення якості вітчизняної освіти та примноженням інтелектуального потенціалу старшокласників. Тому важливим складником сучасного уроку залишається плідна співпраця учителя й учнів задля ефективної підготовки випускників до подальшого засвоєння програми закладів вищої освіти. Згідно з вимогами Концепції Нової української школи під час освітнього процесу повинна панувати атмосфера партнерства між його учасниками: учнями, вчителями та батьками, адже одним з пріоритетних завдань сучасної освіти є формування високого рівня предметної й ключових компетентностей кожного учня (Проект Концепції, 2018). На наш погляд, за таких умов роль учителя дещо змінюється – від посередника в передачі учням абстрактних знань до консультанта та координатора, який допоможе їм розібратись у великій кількості інформації та досягти потрібних результатів. Нам імponує думка з Л. Варзацької, яка вважає, що в учнів “формується здатність займати активну особистісну позицію під час здобування нових знань, постійно аналізувати, осмислювати і перебудовувати власний досвід” (Варзацька, 2012: 3). Автори Концепції основне завдання Нової української школи вбачають у розвитку високоінтелектуальної конкурентноспроможної особистості, яка має власну думку, здатна аргументовано і толерантно доводити її, критично мислити, вирішувати життєві ситуації, досягати поставленої мети, розвивати власні інтелектуальні здібності, навички самостійної роботи над матеріалом (Проект Концепції, 2018). Роль батьків при цьому теж кардинально змінюється, оскільки вони вже не є сторонніми спостерігачами, а повноправними учасниками освітнього процесу, які можуть бути присутні на уроці або переглянути запис уроку в режимі *online*, отримати професійну консультацію вчителя щодо підвищення продуктивності навчання їхньої дитини тощо. Тому традиційний урок має бути осучаснений та трансформуватися в такий, що буде підвищувати рівень індивідуалізації навчання, а також розвивати творчу активність учнів, їхнє критичне мислення.

Як зазначає С. Омельчук, засвоєння відомостей з морфології “орієнтує на засвоєння системи морфологічних понять як інструментарію формування в учнів мовної, мовленнєвої та комунікативної компетентностей, забезпечення інтелектуальної, пізнавальної, творчої діяльності школярів у процесі реалізації різних способів навчальної діяльності з морфологічними явищами” (Омельчук, 2014: 155). Ми вважаємо, що урок морфології, якому притаманні динамічність, варіативність, гнучкість структури, має готувати учнів до подальшого продуктивного спілкування, оскільки є “інструментом виховання й розвитку мовної особистості” (Горошкіна, 2004: 218). Як доводить практика, уміння спілкуватися стає важливою вимогою, що висувається до сучасної людини. Для формування комунікативних умінь учнів у

структурі уроку має бути передбачено використання різних комунікативних ситуацій, у яких спілкування має неформальний особистісний характер. З огляду на це збільшується питома вага нетрадиційних уроків, зокрема й уроків морфології, таких, як урок-КВК, урок-семінар, урок-практикум, урок-залік, дослідницькі уроки, урок-диспут, урок-конференція, урок-змагання, бінарний урок, урок-вікторина тощо. Нетрадиційний урок, на думку О. Горошкіної, є результатом модифікації й удосконалення традиційного уроку шляхом внесення змін до його структурної побудови, методичного орієнтування, зміни форм взаємодії вчителя й учнів, що сприяє підвищенню пізнавальної активності й самостійності учнів, посиленню їхньої суб'єктної позиції в освітньому процесі з проєкцією на формування ключових і предметної компетентностей (Горошкіна, Електр. ресурс). Таким чином, модернізація сучасної освіти вимагає як від учителя, так і від учня активного переходу до компетентнісного й інноваційного навчання, яке сприяє підвищенню його якості й ефективності та спрямоване на всебічний розвиток особистості.

Сучасний освітній процес передбачає використання різних підходів на уроках української мови, але в Новій українській школі разом з особистісно зорієнтованим активно використовується компетентнісний підхід, який сприяє гармонійному поєднанню теоретичних знань з їхньою успішною практичною реалізацією, що базується на основі сучасних методів, технологій навчання та оцінювання результатів. При цьому ключовими будуть такі методи та прийоми, які формують в учнів бажання вивчати українську мову, зокрема морфологію, тобто спонукають їх до самоосвіти та саморозвитку, дозволяють шукати власні способи вирішення життєвих ситуацій, відчувати важливість своєї роботи. Як показує досвід учителів-практиків, одними з таких методів є дослідницькі. Наводимо приклад дослідницького завдання, яке проводимо у формі лінгвістичної дискусії, що спонукає учнів до висловлення й обґрунтування певної наукової позиції, добору аргументів, прикладів.

Допитливий: коли я писав фразеологізм *за спинами українців*, то замислився, як правильно сказати: *за плечима* чи *за плечами*. Чи можу я цей іменник записати за аналогією до слова *за спинами* ?

Кмітливий: іменники типу *плечима*, *дверима*, *очима*, *грошима* зберегли давню флексію двоїни *-има*, яка була притаманна орудному відмінку давньоукраїнської мови. Крім того, у давньоукраїнській мові форма давального відмінка *спинамъ*, *рукамъ* мала суфікс *-а* та флексію *-мъ*, які пізніше злились у флексію *-амъ* (сучас. *-ам*) Це сприяло підсиленню ролі флексій у системі відмінювання.

Мовознавці: утворіть збірні іменники від виділених слів. Чи можна визначити число у іменниках *гетьманство*, *козацтво*, *жіноцтво*, *професура*, *морквиння*, *птаство*? Обґрунтуйте свою думку.

Кмітливий: збірні іменники не мають співвідносних форм граматичного числа. У них форма однини виражає не один предмет чи істоту, а множинне об'єднання, яке не піддається лічбі.

Допитливий: якого роду іменник *старшина*. (Чоловічого). Чи правомірним, на вашу думку, є твердження, що слово *старшина* та подібні (*суддя, староста, воєвода*), маючи морфологічні ознаки, спільні з іменниками жіночого роду, належать до чоловічого, адже інколи в телепередачах (наприклад, на каналі СТБ) можна почути, як легко назви професій чоловічого роду (*міністр, професор, директор*) трансформуються у жіночий рід (*міністерка, професорка, директорка тощо*)?

Кмітливий: перераховані назви належать до чоловічого роду. Це пов'язано з семантичною мотивацією цих слів, адже в минулому такі посади обіймали тільки чоловіки, тоді як жінки були позбавлені такого права.

У процесі такої лінгвістичної дискусії учні мають змогу провести дослідження з теми "Іменник" та, проаналізувавши мовні явища, зробити правильні висновки. Вирішення таких завдань сприяє створенню атмосфери співробітництва, відповідного емоційного тла, що будується на діалогових формах спілкування та взаємодії учасників освітнього процесу. Тільки в співпраці всіх суб'єктів освітнього процесу можна отримати результативний урок, який збуджує зацікавленість учнів до вивчення української мови, зокрема морфології, і стимулює розвиток їхніх комунікативних, пізнавальних та творчих здібностей. Зміст кожного такого уроку української мови інтегрує здобуті знання, уміння, досвід, цінності учнів, які в подальшому вони повинні цілісно реалізувати на практиці.

Важливим засобом досягнення успішності на уроках морфології вважаємо текстові дидактичні завдання, які доповнюються наочністю, технічними засобами навчання тощо. М.Пентилюк зазначає, що "особливо вдалимися бувають ті уроки, на яких використовується тематико-ілюстративний матеріал" (Пентилюк, 2000: 209). Аналіз змісту чинної програми з української мови (профільний рівень) та наукових праць лінгводидактів (О.Горошкіна, С.Караман, С.Омельчук, М.Пентилюк тощо) дає підстави стверджувати, що дидактичні завдання поєднуються з усіма методами навчання, ілюструють теоретичні положення, сприяють успішному розвитку мовних умінь і навичок, збагачують інтелектуальну й емоційну сферу учня, формують його моральні переконання. Досвід учителів-практиків переконує, що дидактичний матеріал добирається з урахуванням закономірностей і принципів вивчення морфології та повинен бути бездоганим з погляду норм літературної мови, а також задовольняти всі загальнодидактичні й специфічні принципи навчання морфології, їх виховні та пізнавальні завдання. Наводимо приклад дидактичного завдання на основі тексту, яке учитель пропонує на уроці узагальнення вивченого про дієслово та його граматичні ознаки.

Завдання: прочитайте текст. Визначте час та вид дієслів. Поясніть, чому в деяких дієсловах не можна визначити час. Поставте дієслова теперішнього часу у формі минулого та майбутнього. Зробіть висновки, як заміна однієї часової форми на іншу змінила семантичне навантаження тексту.

Нині ми *жив.мо* в статках, *не суш.мо*, як було раніше, сухарів на чорний день. Але це не означає, що маємо бути з хлібом запанібрата, оскверняти цю людську святість. Останнім часом став досить модним вислів: не хлібом єдиним живе людина. А між тим є й інше, не менш образне твердження: хліб усьому голова. Хай завжди він – совість наша – буде в хаті, *лежат.ме* прикритий вишитим рушником свіжий та святий, і найпершою молитвою нашої духовності воздасться хвала хлібові. Адже коли черствіє хліб, то й душі черствіють, а відтак, якщо черствіють душі – неодмінно зачерствіє хліб – наша совість (За В.Скуратівським).

*Поясніть написання відмінкових закінчень у виділених словах. (Примітки. У давньоукраїнських пам'ятках трапляється допоміжне дієслово **иму**, яке стояло або у пре- (**имуть давати**), або у постпозиції (**ходити иму**) до інфінітива. Пізніше це дієслово втратило літеру **и** та закріпилося у постпозиції (**ходитиму**)).*

*Виберіть спільнокореневі дієслова разом із пов'язаними з ними іменниками, розберіть їх за будовою. Визначте, які з них *вжиті* у прямому, а які у *переносному* значенні. Використайте ці словосполучення у творі.*

Творче завдання: поясніть прислів'я "На чорній землі білий хліб родить". Проведіть спостереження про використання різних видових пар у творі.

Завдання, побудовані на текстовій основі, сприяють формуванню в учнів мовної предметної та ключових компетентностей, дають змогу здійснювати лінгвістичні спостереження, виконувати дослідницькі завдання, задовольняючи тим самим їхню цікавість та мотивуючи до навчання української мови, зокрема морфології. Крім того, подібні завдання є своєрідним індикатором, за яким учні визначають власну готовність до вивчення морфології, вироблення умінь і навичок правильно користуватися здобутими знаннями в різних мовленнєвих ситуаціях, чітко усвідомлюючи значення слова в тому чи тому контексті, що має не тільки навчальний ефект, а й значні виховні властивості. Методичне обґрунтування доцільності текстових завдань здійснено в працях лінгвістів та лінгводидактів О. Андрієць, З. Бакум, А. Будник, Н. Голуб, О. Горошкіної, С. Карамана, О. Караман, Л. Мацько, С. Омельчука, М. Пентилюк, Л. Попової, І. Хом'яка та ін. Під час навчання морфології в старших класах на профільному рівні робота над текстом здійснюється систематично, а уміння сприймати та розуміти почуте або прочитане, викладати його зміст, точно формулювати думку, висловлювати її в усній чи писемній формі можуть бути сформовані лише на основі розвитку мислення і мовлення, що є основою навчання української мови, зокрема морфології (Мельничайко, 1997). Застосування методично адаптованих історичних коментарів уможливорює ілюстрування граматичних явищ української мови, допомагає учням усвідомити мову як динамічну систему, що спонукає їх до осмисленого сприймання мовного матеріалу, правильного застосування його в різноманітних комунікативних ситуаціях. Погоджуємось з думкою

О. Горошкіної, що “тільки вдумливий вибір форм, прийомів, методів і засобів роботи дасть позитивні результати” (Горошкіна, 2004: 208).

На наш погляд, використання інноваційних технологій на уроках української мови є перспективним засобом вивчення морфології на профільному рівні в умовах нової української школи, який допомагає спрямувати учнів до пошуку нового, пізнати те, що їм цікаво з опрацьованої теми та позитивно впливає на результат, а також є ефективним середовищем спілкування між учасниками навчально-виховного процесу. Учитель при цьому є наставником, який спрямовує учня творчо працювати з інформацією у мережі Інтернет, знімати на мобільні телефони або планшетні надписи, у яких є морфологічні помилки, з подальшим обговоренням на уроці. При цьому учні можуть, об'єднуючись у пари та групи, створювати блоги або сайти, на яких будуть розмішувати презентації, проекти, таблиці, власні портфоліо, відеоматеріали тощо, обмінюватись думками зі своїми однокласниками, влаштовувати диспути. Ми вважаємо таке вивчення морфології ефективним засобом популяризації цієї дисципліни.

Висновки. Отже, перспективи сучасного уроку навчання морфології української мови на профільному рівні вбачаємо в застосуванні методично адаптованих історичних коментарів, що ілюструють походження, розвиток граматичних явищ. Така робота спонукає учнів до осмисленого сприймання мовного матеріалу, правильного застосування його в різноманітних комунікативних ситуаціях, що є важливим складником формування предметної і ключових компетентностей. Ми не претендуємо на остаточне розв'язання проблеми вивчення морфології української мови на профільному рівні в компетентнісній парадигмі, а лише відображаємо основні аспекти цієї роботи. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в розробленні інших продуктивних підходів до уроків вивчення морфології в умовах Нової української школи.

Література

1. Варзацька Л. Метод опорних умінь у системі компетентнісної мовної освіти / Л. Варзацька // Дивослово. – 2012. – № 11. – С.3
2. Горошкіна О. Особливості використання інтерактивних методів навчання української мови в старших класах [Електронний ресурс] / О. Горошкіна. – Режим доступу: <http://vuzlib.com/content/view/166/84/>
3. Горошкіна О.М. Лінгводидактичні засади навчання української мови в старших класах природничо-математичного профілю: монографія. – Луганськ, Альма-матер, 2004. – 362 с.
4. Мельничайко В. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: завдання і методи. / В. Мельничайко // Теорія і практика літературного аналізу художнього тексту. – Тернопіль: Лілея, 1997. – С. 26 – 60.
5. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах / за ред. М.І.Пентиліук: Підручник для студентів-філологів. – К. : Ленвіт, 2000. – 264с.
6. Омельчук С. Навчання морфології української мови на засадах дослідницького підходу: теорія і практика : [монографія] / Сергій Омельчук. – К. : Генеза, 2014. – 368 с.

7. Проект Концепції розвитку педагогічної освіти, схвалений за основу на засіданні Колегії Міністерства освіти і науки України 22 лютого 2018 року / www.cuspu.edu.ua/images/files-2018

References

1. Varzacz`ka L. Metod oporny`x umin` u sy`stemi kompetentnisnoyi movnoyi osvity` / L. Varzacz`ka // Dy`voslovo. – 2012. – # 11, s.3
2. Goroshkina O. Osobly`vosti vy`kory`stannya interakty`vny`x metodiv navchannya ukrayins`koyi movy` v starshy`x klasax [Elektronny`j resurs] / O. Goroshkina. – Rezhy`m dostupu: <http://vuzlib.com/content/view/166/84/>
3. Goroshkina O.M. Lingvody`dakty`chni zasady` navchannya ukrayins`koyi movy` v starshy`x klasax pry`rodny`cho-matematy`chnogo profilyu: Monografiya. – Lugans`k, Al`ma-mater, 2004. – 362s.
4. Mel`ny`chajko V. Lingvisty`chny`j analiz xudozhn`ogo tekstu: zavdannya i metody`. / V. Mel`ny`chajko // Teoriya i prakty`ka literaturnogo analizu xudozhn`ogo tekstu. – Ternopil` : Lileya, 1997. – S. 26 – 60.).
5. Metody`ka navchannya ridnoyi movy` v serednix navchal`ny`x zakladax / Za red. M.I.Penty`lyuk: Pidruchny`k dlya studentiv-filologiv. – K.: Lenvit, 2000. – 264s.
6. Omel`chuk S. Navchannya morfologiyi ukrayins`koyi movy` na zasadaх doslidny`cz`kogo pidxodu: teoriya i prakty`ka : [monografiya] / Sergij Omel`chuk. – K. : Geneza, 2014. – 368 s.
7. Proekt Konceptiyi rozvy`tku pedagogichnoyi osvity`, схвалены`j за основу на засіданні Колегії Міністерства освіти і науки` Украйинy` 22 lyutogo 2018 roku / www.cuspu.edu.ua/images/files-2018

АНОТАЦІЯ

У статті проаналізовано перспективи вивчення морфології української мови на профільному рівні в компетентнісній парадигмі в умовах Нової української школи. Життєві реалії потребують забезпечити сучасну молодь високоякісною мовною освітою в умовах переходу до суспільства знань. На цьому безпосередньо наголошується у Концепції Нової української школи, яка орієнтує учнів на потреби в інформаційно-комунікативному мовному просторі, засновані на формуванні компетентнісної парадигми як засобу формування пізнавальної та творчої діяльності старшокласників на уроках морфології української мови.

Аналіз наукових праць сучасних лінгводидактів (О. Біляєв, Н. Голуб, О. Горошкіна, С. Караман, О. Караман, І. Кучеренко, С. Омельчук, М. Пентиліук, І. Хом'як та ін.) доводить, що проблема інноваційного уроку завжди була у полі зору науковців, проте актуальними залишаються перспективи розроблення вимог до уроків вивчення морфології на профільному рівні, що й зумовлює актуальність нашої розвідки.

Реформування освітнього процесу в Новій українській школі, яке відбувається з урахуванням досвіду провідних європейських країн, США та Фінляндії, стосується також і проведення уроків української мови, зокрема морфології, на профільному рівні.

Ми вважаємо, що урок морфології, якому притаманні динамічність, варіативність, гнучкість структури, має готувати учнів до подальшого продуктивного спілкування, оскільки, на думку О. Горошкіної, є "інструментом виховання й розвитку мовної особистості". З огляду на це збільшиться питома вага нетрадиційних уроків: урок-семінар, урок-практикум, дослідницькі уроки, урок-диспут, урок-конференція, урок-змагання, бінарний урок тощо.

Сучасний освітній процес передбачає використання різних підходів на

уроках вивчення морфології української мови, зокрема в Новій українській школі, разом з особистісно зорієнтованим активно використовується компетентнісний підхід, який сприяє гармонійному поєднанню теоретичних знань з їхньою успішною практичною реалізацією, що базується на основі сучасних методів, технологій навчання та оцінювання результатів. При цьому ключовими будуть такі методи та прийоми, які формують в учнів бажання вивчати українську мову, зокрема морфологію, тобто спонукають їх до самоосвіти та саморозвитку, дозволяють шукати власні способи вирішення життєвих ситуацій, відчувати важливість своєї роботи.

Разом з тим ми переконані, що використання інноваційних технологій на уроках української мови є перспективним засобом вивчення морфології на профільному рівні в умовах нової української школи. Учитель при цьому є наставником, який спрямовує учня творчо працювати з інформацією у мережі Інтернет, знімати на мобільні телефони або планшети надписи, у яких є морфологічні помилки з подальшим обговоренням на уроці. При цьому учні можуть, об'єднуючись у пари та групи, створювати блоги або сайти, на яких будуть розміщувати презентації, проекти, таблиці, власні портфоліо, відеоматеріали тощо, обмінюватись думками зі своїми однокласниками, влаштовувати диспути. Тож ми вважаємо таке вивчення морфології ефективним засобом популяризації цієї дисципліни, оскільки така робота спонукає учнів до осмисленого сприймання мовного матеріалу, правильного застосування його в різноманітних комунікативних ситуаціях, що є важливим складником формування предметної і ключових компетентностей.

Ключові слова: компетентнісний підхід, Концепція Нової української школи, нетрадиційний урок, компетентнісні дидактичні завдання, інноваційні технології.